

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **P. N.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 16, Praha, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 7. 2020, č. j. 14 A 38/2020 - 20,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností doručenou Nejvyššímu správnímu soudu dne 5. 8. 2020 se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“).

[2] Nejvyšší správní soud dospěl po posouzení splnění zákonných náležitostí kasační stížnosti stěžovatele k závěru, že byla podána opožděně.

[3] Podle § 106 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), „[k]asační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozhodnutí, a bylo-li vydáno opravné usnesení, běží tato lhůta znovu od doručení tohoto usnesení. (...) Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.“ Podle § 106 odst. 4 s. ř. s. „[k]asační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u soudu, který napadené rozhodnutí vydal.“ Podle § 40 odst. 4 s. ř. s. také platí, že: „[l]hůta je zachována, bylo-li podání v poslední den lhůty předáno soudu nebo jemu zasláno prostřednictvím držitele poštovní licence, popřípadě zvláštní poštovní licence anebo předáno orgánu, který má povinnost je doručit, nestanoví-li tento zákon jinak.“

[4] Nejvyšší správní soud z obsahu spisu městského soudu zjistil, že napadené usnesení bylo dne 20. 7. 2020 řádně doručeno do vlastních rukou stěžovatele prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb (viz doručka připojená k čl. 20 spisu městského soudu). Lhůta pro podání kasační stížnosti proto stěžovateli počala běžet dne 21. 7. 2020 a marně uplynula dne 3. 8. 2020 (viz pravidla o počítání lhůt obsažená v § 40 odst. 1 a 2 s. ř. s.). Tento den byl posledním dnem pro včasné podání kasační stížnosti. Nejpозději tohoto dne by tedy musela být kasační stížnost podána u soudu, nebo alespoň předána k poštovní přepravě ve smyslu § 40 odst. 4 s. ř. s. Kasační stížnost však stěžovatel předal k poštovní přepravě až dne 4. 8. 2020 (viz poštovní podací razítko na čl. 2 spisu Nejvyššího správního soudu), tedy opožděně. Městský soud přitom v napadeném

usnesení stěžovatele řádně poučil, že je ve věci možné podat kasační stížnost, v jaké lhůtě a ke kterému soudu. Pozdní podání kasační stížnosti nelze nikterak zhojit, neboť zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti není možné prominout.

[5] S ohledem na výše uvedené tak Nejvyšší správní soud nemohl než uzavřít, že kasační stížnost byla podána po marném uplynutí zákonné lhůty, a proto ji v souladu s § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s., ve spojení s § 120 téhož zákona, podle nichž platí, že „[n]estanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, *jestliže návrh byl podán předčasně nebo opožděně*“, jako opožděnou odmítl.

[6] O nákladech řízení bylo rozhodnuto na základě § 60 odst. 3 věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 téhož zákona, dle něhož přiměřeně platí, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 25. srpna 2020

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **P. N.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 16, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 12. 2019, č. j. 8 A 107/2019 – 51,

t a k t o :

- I. Návrh žalobce na ustanovení zástupce **se zamítá.**
- II. Kasační stížnost **se zamítá.**
- III. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalobce (dále „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného usnesení Městského soudu v Praze (dále „městský soud“), kterým nebylo stěžovateli přiznáno osvobození od soudního poplatku a nebyl mu ustanoven pro řízení o žalobě zástupce z řad advokátů.

[2] Žalobou podanou u městského soudu se stěžovatel domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 25. 4. 2019, č. j. 10.01-000314/19-002, kterým byla zamítnuta jeho žádost o určení advokáta k poskytnutí právní pomoci dle § 18 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii. Současně s podáním žaloby požádal stěžovatel o osvobození od soudního poplatku a ustanovení advokáta.

[3] Městský soud konstatoval, že stěžovatel sice splňuje podmínku nemajetnosti dle § 36 odst. 3 s. ř. s., nicméně dospěl současně k závěru, že návrh stěžovatele je zjevně neúspěšný, neboť ze strany žalované nemohlo být jeho žádosti zjevně vyhověno.

[4] Ze správního spisu městský soud ověřil, že stěžovatel požádal dne 27. 3. 2019 žalovanou o ustanovení advokáta dle § 18 odst. 2 zákona o advokacii ve věci: „*ústavní stížnost na ignoraci obecných soudů prvního a druhého stupně se zabývat ustanovením advokáta, jenž bylo rozhodnuto místně nepřislusným soudem.*“ Žalovaná žádosti nevyhověla s tím, že o stejné žádosti (s tímž předmětem) rozhoduje již opakovaně (viz rozhodnutí ze dne 12. 3. 2019); podání další žádosti se stejným předmětem, proto vyhodnotila tak, že stěžovatel zjevně bezdůvodně uplatňuje své právo (§ 18c odst. 5 zákona o advokacii).

[5] Městský soud dospěl k závěru, že žaloba je zjevně neúspěšná, jelikož stěžovatel napadá rozhodnutí, kterým byla žádost stěžovatele o ustanovení advokáta zamítnuta z důvodu, že o téže žádosti již bylo rozhodnuto, přičemž ze znění popisu věci je zjevné, že se předmětná žádost týká stejného předmětu, jako žádost ze dne 26. 3. 2019. Obě žádosti byly ve správním spise založeny. Městský soud neshledal splnění podmínek pro aplikaci § 36 odst. 3 s. ř. s.

[6] Proti usnesení městského soudu podal stěžovatel kasační stížnost. V ní namítá, že závěr soudu o neúspěšnosti návrhu není správný a že žalovaná v napadaném rozhodnutí neuvádí celou pravdu. Dále popisuje jednotlivé žádosti pod č. 169, 314 a 407.

[7] Žalovaná odkázala na obsah správního spisu a navrhla kasační stížnost zamítnout.

[8] V usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, Nejvyšší správní soud konstatoval, že „[v] případech rozhodování krajského soudu o žádosti o osvobození od soudního poplatku a o návrhu na ustanovení zástupce (ale i o jiných procesních návrzích) totiž považuje za nejpodstatnější, že se jedná pouze o úkony učiněné v probíhajícím řízení o žalobě, které slouží k zajištění podmínek řízení nebo jeho řádného průběhu. Řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutím soudu o těchto návrzích nevybočuje z vymezeného rámce, jeho výsledkem není nic jiného než jen konečné rozhodnutí o procesní otázce podstatné pro žalobní řízení, jež před krajským soudem i v době rozhodování Nejvyššího správního soudu stále běží. Jestliže je tedy poplatková povinnost spojena s řízením o žalobě, v jehož rámci rozhoduje Nejvyšší správní soud o „procesní“ kasační stížnosti, nevzniká podáním takové kasační stížnosti stěžovateli nová poplatková povinnost, neboť za řízení ve věci je již zapláceno (případně se tato otázka řeší). [...] Výše uvedené závěry se pak promítají i do úvah o povinném zastoupení stěžovatele. Je-li podána kasační stížnost proti usnesení krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků, o neustanovení zástupce či proti jinému procesnímu usnesení učiněnému v řízení o žalobě, je rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti učiněno v rámci tohoto řízení, a proto se zde ustanovení § 105 odst. 1 a 2 s. ř. s. neuplatní.“ Z výše uvedených závěrů vyplývá, že stěžovatel není povinen platit soudní poplatek za projednávanou kasační stížnost; není ani povinen být v tomto řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem. Stěžovatel však výslovně o přidělení advokáta požádal, Nejvyšší správní soud se proto zabýval tím, zda ustanovení zástupce stěžovateli z hledisek ochrany jeho práv je nezbytně nutné. Dospěl přitom k závěru, že tomu tak není, neboť předmětem řízení není žádná složitá právní otázka, z kasační stížnosti je zřejmé, čeho se stěžovatel domáhá a proti čemu brojí; Nejvyšší správní soud o ní může bez dalšího, na základě podkladů obsažených v předloženém soudním spise, rozhodnout. Nejvyšší správní soud proto návrh stěžovatele na ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení před kasačním soudem zamítl.

[9] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení městského soudu v rozsahu a z důvodů dle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[10] V žalobě stěžovatel především činil sporným závěr žalované, že se jednalo o opakované rozhodování téže žádosti, resp. o stejném předmětu žádosti. Tvrdil, že rozhodnutí žalované je zmatečné, uvádí, že pokud žalovaná rozhodovala o totožném předmětu žádosti pod č. j. 10.01 - 000407/19-002, jednalo se o žádost k poskytnutí právní služby s jiným předmětem (pro jiné řízení), protože zatímco rozhodnutí č. j. 10.01-000407/19-002 se týkalo jeho žádosti o určení advokáta ve věci domovní prohlídky, tak rozhodnutí č. j. 10.01-000314/19-002 se týkalo jeho žádosti o určení advokáta ve věci rozhodnutí soudu o ustanovení advokáta místně nepřislušným soudem.

[11] Žalovaná ve vyjádření k žalobě podrobně popsala a doložila obsah obou žádostí stěžovatele spisem, z něhož vyplynulo, že podané žádosti byly zcela totožné; obsahem spisu jsou i samotné žádosti, o jejichž shodě není pochyb. Stěžovatel používá stejný formulář žádostí, obsah mění pouze přeškrtnutím některých částí textu. V daném případě stěžovatel v nově podané žádosti zaškrtl zcela shodný text, jak učinil již dříve. Není tedy pravdou, byť v kasační stížnosti u každé ze svých označených žádostí stěžovatel uvádí jiný text žádosti, že jednou by žádal ve věci „domovní prohlídky“ a jednou ve věci „ustanovení advokáta nepřislušným soudem“. Nelze žalované vyčítat, za situace, kdy stěžovatel zcela jednoznačně v používaném formuláři žádosti vymežil, byť zřejmě vlastní nepozorností, zaškrtnutím příslušného textu zcela shodný předmět žádosti, že jej nevyzývala k odstranění vad či nedomýšlela za něj, v jaké věci stěžovatel skutečně zamýšlí o ustanovení advokáta požádat.

[12] Nejvyšší správní soud podotýká, jak ostatně přiléhavě uvedl již městský soud, že smyslem právní úpravy individuálního osvobození od soudních poplatků je, aby účastníkům nebylo v opodstatněných případech upíráno právo na přístup k soudu. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody.

[13] Předmětem řízení před kasačním soudem je posouzení, zda městský soud postupoval v souladu se zákonem, když stěžovateli napadeným usnesením nepřiznal osvobození od soudních poplatků, resp. mu neustanovil zástupce z důvodu zjevné neúspěšnosti podané žaloby.

[14] Nejvyšší správní soud považuje za vhodné uvést, že v řízení o správní žalobě před krajským (zde městským) soudem není zastoupení advokátem povinné. Soudní řád správní (§ 35 odst. 10 s. ř. s. ve spojení s § 36 odst. 3 s. ř. s.) však umožňuje účastníkovi řízení zástupce ustanovit, a to za kumulativního splnění čtyř podmínek: 1) musí být podán návrh na ustanovení zástupce, 2) samotný návrh na zahájení řízení nesmí být zjevně neúspěšný, 3) účastník musí doložit nedostatek prostředků a 4) ustanovení zástupce musí být nezbytně třeba k ochraně jeho práv (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2015, č. j. 1 As 197/2015 - 19).

[15] V posuzované věci městský soud nezpochybnil majetkové poměry stěžovatele. Aby byly splněny podmínky pro osvobození od soudního poplatku, potažmo stanovení zástupce pro řízení před soudem, je však rovněž třeba splnění ostatních tří podmínek. Nejvyšší správní soud se zcela ztotožnil s názorem městského soudu stran nesplnění podmínky uvedené výše ad 2).

[16] Nejvyšší správní soud k poznámce stěžovatele, že žalovaná nepřipustně ve svém odůvodnění vychází pouze z počtu podaných žádostí, na základě nichž byl stěžovateli opakovaně advokát pro různá řízení ustanoven, z čehož dovozuje zneužívání tohoto institutu stěžovatelem, předně uvádí, že žádost byla zamítnuta z důvodu, že o žádosti ve stejné věci bylo již rozhodováno, nikoli bez dalšího jen z důvodu počtu již podaných žádostí. Neosvobození účastníků vedoucích řadu soudních sporů (zpravidla s ohledem na nízký význam věci pro jejich

životní sféru) nesouvisí s otázkou bezúspěšnosti návrhu, nýbrž vyplývá ze smyslu a účelu institutu osvobození od soudních poplatků (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 7 As 101/2011, sp. zn. 8 As 22/2010).

[17] Jak vyplynulo ze soudního spisu, městský soud posoudil (ne)naplnění zákonných podmínek z předloženého správního spisu, z něhož lze jednoznačně neúspěšnost návrhu stěžovatele dovodit.

[18] Pojem „*zjevně neúspěšný návrh*“ obsažený v § 36 odst. 3 s. ř. s. není v zákoně blíže upřesněn, proto Nejvyšší správní soud vymezil ve své judikatuře některé případy, kdy je obsah tohoto pojmu naplněn (viz např. rozsudky ze dne 19. 12. 2007, č. j. 7 Afs 102/2007 - 72, či ze dne 29. 6. 2011, č. j. 1 As 51/2011 - 135). Obecně lze říci, že zjevná neúspěšnost návrhu by měla být zjistitelná bez pochyb, měla by být nesporná a naprosto jednoznačná bez toho, aby bylo nutné provést dokazování (blíže viz např. rozsudek ze dne 24. 3. 2006, č. j. 4 Ads 19/2005 - 105, č. 909/2006 Sb. NSS). Z obdobných hledisek ostatně vychází rovněž judikatura Nejvyššího soudu (viz např. usnesení NS ze dne 26. 2. 2014, sp. zn. 21 Cdo 987/2013). Nejvyšší správní soud konstatuje, že městský soud při posouzení žádosti stěžovatele o osvobození od soudního poplatku, resp. ustanovení zástupce z řad advokátů, nikterak nevybočil z mezí zákona ani setrvalé judikatury soudů. Pro své rozhodnutí disponoval dostatečnými informacemi, které jsou seznatelné bez nutnosti dalšího dokazování či doplňování ze správního a soudního spisu. S posouzením věci městským soudem se zdejší soud ztotožňuje.

[19] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první ve spojení s § 120 s. ř. s.; úspěšné žalované žádné náklady v tomto řízení nevznikly, proto jí Nejvyšší správní soud, byť by jí právo na náhradu nákladů řízení svědčilo, náhradu nákladů nepřiznal.

Poučení: Proti touto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. února 2020

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Langáška (soudce zpravodaj) a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **P. N.**, zastoupený Mgr. Ondřejem Hojgrem, advokátem, sídlem Riegrova 376/12, Olomouc, proti žalované: **Česká advokátní komora**, sídlem Národní 16, Praha 1, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 26. ledna 2018 č. j. 10.01-000055-18-004, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 17. září 2019 č. j. 11 Ad 7/2018 - 34,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ondřeji Hojgrovi, advokátu, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **10 827 Kč**, která je splatná do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Žalobou podanou k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalované označenému v návěti, jímž mu nebyl určen advokát k poskytnutí právní pomoci. Společně se žalobou požádal žalobce o úplné osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce.

[2] Usnesením ze dne 27. června 2019 č. j. 11 Ad 7/2018 - 24 městský soud zamítl žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce, neboť žalobu vyhodnotil jako zjevně bezúspěšný návrh.

[3] Usnesením ze dne 14. srpna 2019 č. j. 11 Ad 7/2018 - 29 vyzval městský soud žalobce k zaplacení soudního poplatku za žalobu ve lhůtě 15 dnů a poučil jej o následcích nezaplacení. Toto usnesení bylo žalobci doručeno dne 21. srpna 2019. Podáním doručeným městskému soudu dne 5. září 2019, tedy poslední den stanovené lhůty, žalobce znovu požádal o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce.

[4] Městský soud usnesením označeným v návěti zastavil řízení. Konstatoval, že žalobce nepodal kasační stížnost proti usnesení, jímž byla zamítnuta jeho první žádost o osvobození od soudních poplatků, a vznikla mu tak poplatková povinnost, kterou ve stanovené lhůtě nesplnil. Městský soud nepovažoval za nutné rozhodovat o opakované žádosti žalobce o osvobození od soudních poplatků samostatným usnesením, neboť v ní žalobce neuvedl žádné nové skutečnosti. Jeho tvrzení o nemajetnosti nesouvisí s důvodem, pro který městský soud žalobci osvobození od soudních poplatků nepřiznal, tedy se zjevnou bezúspěšností žaloby.

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[5] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti usnesení městského soudu o zastavení řízení včas kasační stížnost. Namítal, že žalovaná mu neurčila advokáta proto, že má ustanoveného obhájce v trestním řízení, nevzala však v úvahu, že ustanovení obhájci nejsou ochotni činit neproplácené úkony. Tento chybný právní závěr převzal i městský soud a jen z toho důvodu stěžovateli nepřiznal osvobození od soudních poplatků. Nezabýval se přitom vůbec otázkou, zda *ex officio* ustanovený advokát v trestním řízení může za stěžovatele podat ústavní stížnost. Stěžovatel na rozhodnutí městského soudu reagoval opakováním žádosti o osvobození od soudních poplatků, jelikož je zcela nemajetný, a domnívá se, že v ní uplatnil nové skutečnosti.

[6] Nejvyšší správní soud stěžovatele usnesením ze dne 21. října 2019 č. j. 6 As 201/2019 - 15 osvobodil od soudních poplatků pro řízení o kasační stížnosti a ustanovil mu zástupce z řad advokátů.

[7] Ustanovený zástupce stěžovatele v doplnění kasační stížnosti uvedl, že městský soud nesprávně posoudil otázku, zda opakovaná žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků byla novou žádostí obsahující nové důvody, nebo pokračováním a rozvíjením argumentace obsažené v původní žádosti. Městský soud svůj závěr, že stěžovatel neuplatnil nová tvrzení, neodůvodnil, jeho rozhodnutí je formalistické. Stěžovatel sice formálně vzato zopakoval tvrzení o své nemajetnosti, poukázal však na nové rozhodnutí Nejvyššího správního soudu a uplatnil nové tvrzení vyvracející závěr městského soudu o zjevné bezúspěšnosti žaloby.

[8] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[10] Podle § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích platí, že *nebyl-li poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení [...] zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí v délce alespoň 15 dnů; výjimečně může soud určit lhůtu kratší. Po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví.*

pokračování

[11] Podle § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) může být účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, *na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.*

[12] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 17. června 2008 č. j. 4 Ans 5/2008 - 65 konstatoval, že „o podané žádosti o osvobození od soudního poplatku musí být rozhodnuto dříve, než soud pro nezaplacení soudního poplatku řízení zastaví. Toto obecné pravidlo však má své výjimky, neboť jeho mechanické uplatňování by mohlo v některých případech vést ke zbytečnému prodlužování řízení opakovaním stále stejných žádostí a rozhodnutí o nich. O opakované žádosti o osvobození od soudního poplatku v rámci jednoho řízení je soud povinen rozhodnout jen v případě, že tato žádost obsahuje nové, dříve neuplatněné skutečnosti, zejména došlo-li ke změně poměrů účastníka řízení.“ Povinnost soudu rozhodnout o opakované žádosti o osvobození od soudních poplatků vyvstává tehdy, uvede-li v ní účastník řízení skutečnosti svědčící o změně jeho majetkových poměrů od doby, kdy byla jeho předchozí žádost zamítnuta (například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. ledna 2015 č. j. 8 Afs 201/2014 - 13). Opakovanou žádostí o osvobození od soudních poplatků však nelze nahradit kasační stížnost proti usnesení o neosvobození od soudních poplatků, nelze v ní tedy dodatečně zpochybňovat právní hodnocení soudu, zda jsou v daném případě splněny podmínky pro osvobození. Účastník řízení nemá na výběr, „zda bude brojít proti usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků kasační stížností, nebo zda vyčká zaslání další výzvy k úhradě poplatku a znovu požádá o osvobození“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. července 2011 č. j. 8 As 65/2010 - 106).

[13] Městský soud v usnesení č. j. 11 Ad 7/2018 - 24 uznal, že žalobce nemá dostatečné prostředky pro zaplacení soudního poplatku za žalobu, avšak vyhodnotil žalobu jako zjevně bezúspěšný návrh, a proto stěžovateli osvobození od soudních poplatků nepřiznal. Stěžovatel v opakované žádosti o osvobození znovu poukázal na své majetkové poměry a zároveň označil za nový důvod pro osvobození od soudních poplatků rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. července 2019 č. j. 4 As 136/2019 - 35 a ze dne 31. července 2019 č. j. 4 As 280/2019 - 13.

[14] Těmito rozsudky Nejvyšší správní soud zrušil usnesení městského soudu o neosvobození stěžovatele od soudních poplatků (v jiných řízeních než v nynějším), neboť se neztotožnil se závěrem městského soudu o tom, že žaloby stěžovatele se netýkají podstatných okolností jeho životní sféry (ve smyslu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. října 2011 č. j. 7 As 101/2011 - 66, č. 2601/2012 Sb. NSS) a tudíž není na místě jej od soudních poplatků osvobodit. Uvedené rozsudky tak zřejmě na daný případ nedopadají.

[15] V projednávaném případě je třeba přisvědčit závěru městského soudu, že o opakované žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků nebylo třeba vydávat samostatné rozhodnutí. Ačkoli z odůvodnění napadeného usnesení vyplývá, že městský soud se rozsudky Nejvyššího správního soudu, na něž stěžovatel v opakované žádosti odkazoval, nezabýval a zaměřil se na stěžovatelovo tvrzení, že je nemajetný (které se skutečně mívá s důvody, pro něž městský soud nevyhověl první žádosti stěžovatele o osvobození od soudních poplatků), nejde o pochybení způsobilé ovlivnit zákonnost jeho rozhodnutí. Stěžovatelův odkaz na rozsudky čtvrtého senátu Nejvyššího správního soudu totiž nelze považovat za tvrzení nových skutečností svědčících o změně majetkových poměrů, nýbrž za právní argumentaci, kterou se stěžovatel snažil zpochybnit závěr městského soudu o zjevné bezúspěšnosti žaloby. Jak však vyplývá z výše citované judikatury, takovou argumentaci je třeba uplatnit v kasační stížnosti proti usnesení o neosvobození od soudních poplatků, když už ji judikatura Nejvyššího

správního soudu připustila, nikoli v opakované žádosti o osvobození. Navíc, závěry těchto rozsudků se věcně míjejí s důvody, pro něž městský soud stěžovatele neosvobodil od soudních poplatků: zatímco ve věcech sp. zn. 4 As 136/2019 a 4 As 280/2019 městský soud konstatoval, že stěžovatel vede větší množství sporů a dané žaloby se netýkají podstatných okolností jeho životní sféry, pročež jej i přes jeho prokázanou nemajetnost není nutné osvobodit od soudních poplatků, v nyní projednávané věci městský soud shledal, že žaloba proti rozhodnutí žalované nemůže být úspěšná. Tyto dva důvody pro osvobození od soudních poplatků nelze ztotožňovat – neosvobození žalobců vedoucích řadu soudních sporů s ohledem na nízký význam věci pro jejich životní sféru nesouvisí s otázkou bezúspěšnosti návrhu, nýbrž vyplývá ze smyslu a účelu institutu osvobození od soudních poplatků (srov. výše citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 7 As 101/2011 - 66 a rozsudek ze dne 24. března 2010 č. j. 8 As 22/2010 - 91).

[16] Námitkou, že jeho žaloba není zjevně bezúspěšná, stěžovatel zpochybňuje důvod, pro nějž jej městský soud neosvobodil od soudních poplatků. Takovou námitku je však podle judikatury Nejvyššího správního soudu uplatnit v kasační stížnosti proti usnesení o neosvobození od soudních poplatků, kterou stěžovatel nepodal. V nynějším řízení, jehož předmětem je zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku, se jí nelze zabývat, neboť neodpovídá důvodu, proč městský soud zastavil řízení (tedy že stěžovatel ve stanovené lhůtě nezaplatil poplatek – srov. rozsudky ze dne 13. února 2019 č. j. 1 Azs 411/2018 - 37, ze dne 15. září 2009 č. j. 6 Ads 113/2009 - 43, ze dne 28. července 2011 č. j. 8 As 65/2010 - 106, ze dne 4. prosince 2013 č. j. 1 As 138/2013 - 10 či ze dne 26. ledna 2006 č. j. 1 As 27/2005 - 87).

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného uzavírá, že v řízení před krajským soudem byly splněny podmínky pro zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku vyplývající z § 9 odst. 1 zákona o soudních poplatcích. Kasační stížnost tedy není důvodná, pročež Nejvyšší správní soud ji ve smyslu § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Rozhodl tak bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s.

[18] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce neměl úspěch ve věci, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná měla ve věci plný úspěch, nevznikly jí však žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti, a náhrada nákladů řízení se jí tudíž nepřiznává.

[19] Usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 21. října 2019 č. j. 6 As 201/2019 - 15 byl žalobci ustanoven zástupcem advokát. Hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného zástupce v takovém případě platí stát (§ 35 odst. 10 věta první za středníkem s. ř. s.). Ustanovený zástupce žalobce soudu vyúčtoval tři úkony právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a to první poradu s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, prostudování spisu a písemné podání ve věci samé (doplnění kasační stížnosti). Nejvyšší správní soud nicméně shledal, že je na místě ustanovenému zástupci žalobce přiznat odměnu pouze za dva úkony právní služby. Podmínkou pro přiznání odměny za úkon podle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu (*první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, je-li klientovi zástupce ustanoven soudem*) totiž je, že skutečně proběhla porada s klientem, tuto skutečnost však zástupce nedoložil. Za takové situace lze považovat studium spisu za náhradu porady s klientem (srov. shodně rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. března 2007 č. j. 2 Azs 126/2006 - 89 a ze dne 9. července 2015 č. j. 3 Azs 15/2015 - 50).

pokračování

Ustanovenému zástupci žalobkyně tudíž náleží za dva úkony právní služby odměna v celkové výši 6 800 Kč [§ 7 bod 5 aplikovaný na základě § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu; snížení podle § 12a advokátního tarifu se v řízení před správními soudy neuplatní] a paušální náhrada hotových výdajů ve výši 600 Kč. Ustanovený zástupce žalobce dále požadoval náhradu výdajů na cestu z Olomouce, kde má sídlo, do Brna k Nejvyššímu správnímu soudu za účelem nahlížení do spisu ve výši 948,32 Kč. Nejvyšší správní soud ověřil, že tato částka odpovídá kombinované spotřebě vozidla Peugeot 307, jehož technický průkaz zástupce žalobce předložil (4,4 l/100 km), vynásobené, po přepočtu na vzdálenost mezi Brnem a Olomoucí (170 km), cenou motorové nafty podle § 4 písm. c) vyhlášky č. 333/2018 Sb., o změně sazby základní náhrady za používání silničních motorových vozidel a stravného a o stanovení průměrné ceny pohonných hmot pro účely poskytování cestovních náhrad (33,60 Kč/l), v součtu se vzdáleností mezi Brnem a Olomoucí vynásobenou sazbou základní náhrady na 1 km jízdy podle § 1 písm. b) vyhlášky č. 338/2018 Sb. (4,10 Kč). Ustanovenému zástupci žalobce byla dále přiznána náhrada za čas promeškaný cestou z jeho sídla k soudu a zpět v rozsahu šesti půlhodin, tedy ve výši 600 Kč [§ 14 odst. 1 písm. a) a odst. 3 advokátního tarifu]. Ustanovený zástupce žalobce doložil, že je zaměstnancem advokátní kanceláře, která je plátcem daně z přidané hodnoty, přiznaná odměna a náhrada hotových výdajů se mu proto zvyšuje o 21 % čítajících výši této daně na konečných 10 827 Kč (po zaokrouhlení na celé koruny). K uhrazení této částky byla stanovena přiměřená lhůta jednoho měsíce.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. prosince 2019

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu

